

A hadtápc csapatok és törzsek felkészítésének néhány új vonásáról

(Az MNHF elvtárs előadása a bemutató-módszertani hadtáp rendszergyakorlaton)

A mai körülmények között, korszerű háború veszélyére készülve a hadtáp teljesítőképességének növelése, felkészítettségének fokozása soha meg nem szűnő kötelességünk és alapvetően ezt két tényező indokolja.

Az *egyik* az, hogy a hadsereg fejlesztésének, technikai felszereltségének korszerűsödése, mennyiségi növekedése maga után vonja a harc megvívási módjainak megváltozását is. Ennek kapcsán a korszerű harc egyre nagyobb anyagfelhasználással jár és a harc megvívása során egyre növekszik az egészségügyi ellátásra szorulóak száma. Tehát a hadtáp feladatai növekszenek, a korszerű harc gyors lefolyásából adódóan a feladat végrehajtására rendelkezésre álló idő viszont egyre csökken, a feladat végrehajtásának körülményei egyre bonyolultabbá válnak, munkánkat az ellenség állandó és aktív behatása alatt kell végeznünk.

A felkészítés fokozását igénylő *másik* tényező az, hogy a csapatok hadtápbiztosítására rendelkezésre álló erők felkészítése egyre több nehézség közepette valósul meg. Az utóbbi néhány hónapban lezajlott vizsgálatok, ellenőrzések, gyakorlatok, kiképzés keretében folytatott eszmecserék alapján egyértelműen megállapítható, hogy a hadtápbiztosítás szervezésének számos területén a meglévő lehetőségeink alsó határánál rekedtünk meg. Nem arról van szó, hogy a Magyar Néphadsereg és a csapatok hadtáp káderei nem dolgoznak, hanem arról, hogy a munkamódszer nem elég hatékony, egyes tagozatok nincsenek kellően a figyelem középpontjába állítva, alacsony a tevékenység határfoka, néhol nehézkés a hadtáprevezetés.

E két tényező tehát egyértelműen jelzi azt, hogy folyamatosan gondoskodnunk kell a hadtáp életképességének, teljesítőképességének fejlesztéséről és arról, hogy a rendelkezésre álló lehetőségeinket – éppen a személyi állomány színvonalas felkészítésének eredményeként – a legnagyobb hatékonysággal használjuk fel.

A hadtáp minden oldalú felkészítésének szervezésénél és végrehajtásánál azt az alapvető követelményt kell szem előtt tartani, hogy valamennyi tagozata képes legyen a lendületesen támadó és nagy manőverezőképeségű csapatok megbízható hadtápbiztosítására mind hagyományos, mind pedig tömegpusztító eszközök alkalmazásával vívott harc esetén.

Melyek azok a sarkallatos kérdések, melyek az MN HTP vezetésének megítélése szerint a csapat- és hadműveleti hadtáp további fejlesztésének fő irányába esnek?

Az első ilyen kérdés, amiről mindenképpen szólni kell: a hadtápvezetés kérdése. A tapasztalatok arra hívják fel a figyelmet, hogy a jövőben a felkészítés valamennyi formájában, ezek közül is kiemelten a tanintézeti képzésben és a törzsfoglalkozások, törzsvezetési gyakorlatok folyamán nagyobb gondot kell fordítani a hadtáp törzsek koordinációs tevékenységének fejlesztésére, a tervező munka megszilárdítására, a hadtápegységek, -alegységek megbízható, folyamatos vezetését biztosító módszerek elsajátítására, a szállítási feladatok végrehajtásának megszervezésére, valamint a harc alatti hadtápvezetés folyamatosságának biztosítására. A hivatásos hadtáp káderképzés, nevelés során azt kell szem előtt tartani, hogy végeredményben olyan tisztekkel – tiszthelyettesekkel rendelkezünk, akik politikailag szilárdak, katonai, szakmai felkészültségük alapján képesek a helyzet gyors tisztázására, az elhatározások gyors meghozatalára és képesek az elhatározás körütekintő és állhatatos megvalósítására.

Kiemelt hangsúllyal kell szólni az ellátó egységek és alegységek alkalmazásának megszervezéséről. Ezek a szervezetek az elmúlt években kerültek kialakításra és ezzel a csapathadtáp tagozatban is egységes vezetés alá kerültek az anyagi biztosítás szervei. Azt tapasztaljuk azonban, hogy ez az integráció alapvetően csak mennyiségi integráció volt. Ahhoz, hogy a minőségi integráció is megvalósuljon, még sok munkára, egy sor kérdés egységes szabályozására és értelmezésére van szükség.

Mindenekelőtt alapvető kérdésnek kell tekinteni azt, hogy a hadtáp törzsek, elsősorban a PK HTPH-ek a jövőben sokkal nagyobb figyelmet fordítsanak a hadtápegységek, -alegységek munkájának vezetésére. A PK HTPH-ekkel szemben alapvető követelmény, hogy a hadtápegységek, -alegységek részére minden helyzetben világos és egyértelmű feladatokat szabjanak, követeljék meg a feladatok végrehajtásának megszervezését és a hadtáp csapatok munkáját folyamatosan ellenőrzik és segítik. A PK HTPH-ek a hadtápegységek és -alegységek irányában ugyanazt a vezetési módszert kell hogy alkalmazzák, mint amilyent az összefegyvernemi parancsnok alkalmaz alárendelt egységei vonatkozásában. A harc hadtápbiztosítása érdekében tehát meg kell szabni a feladatokat, meg kell követelni az alkalmazási tervek kidolgozását és ezt a PK HTPH részéről minden alkalommal – megfelelő ellenőrzés után – jóvá kell hagyni.

Ezzel párhuzamosan ugyancsak nagy figyelmet kell fordítani a hadtápegységek belső vezetési rendjének, működési mechanizmusának tökéletesítésére.

A következő kérdés az egyre növekvő utánszállítási feladatok szervezésével és végrehajtásával kapcsolatos. Ezek a feladatok egyre növekszenek. Napjainkban egy gépesített lövészszred harcának egy napján közel 200, harcokosi ezred esetében mintegy 300, hadosztály esetén pedig másfélezer tonna anyag utánszállítása válhat szükségessé.

Az a tapasztalatunk, hogy e nagy mennyiségű anyag utánszállítására, átrakására, elosztására nem minden vonatkozásban vagyunk felkészülve. Alacsony az utánszállítás üteme, alig éri el a 12-14 km/órát. Ezt az ütemet is olyan körülmények között tudjuk biztosítani, amikor a feladat végrehajtására minden vezető szerv kiemelt figyelmet fordított és az ellenség hadtápot zavaró, romboló légi, tüzérségi és diverziós tevékenysége nem akadályozta, az utak romboltsága nem nehezítette az utánszállítást.

E nagyon figyelemre méltó probléma megoldásával komplex módon kell foglalkozni. A hadtáp teljesítőképességét állandóan emelni kell, biztosítani kell az anyagi eszközök gyors átrakásának, elosztásának feltételeit, a hadtáptechnikai felszereltség fokozásával arányosan el kell érni a rendelkezésre álló eszközök szakszerű és hatékony kihasználását, a belső munkarend tökéletesítésével és helyes munkaszervezéssel a hadtáp szervek tevékenységében csökkenteni kell a „holt idő”-t. E szempontból nagy jelentőséget kell tulajdonítani a hadtáp gyors szétbontakozására, az anyagi eszközök kiadásra való előkészítése, kiadása-átadása, a szállítmányképzés megszervezésének és begyakorlásának. A hadtáp megóvásának, működőképességének biztosítására vonatkozó rendszabályok állandó betartásával meg kell teremteni a hadtáp folyamatos működésének feltételeit. E szempontból – többek között – alapvető feladatnak kell tekintelnünk az anyagszállítmányok biztosítását, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem megszervezését és azon rendszabályok kimunkálását, amelyek megvalósítása biztosítja a hadtáp működőképességének rövid idő alatti helyreállítását.

E témát érintve fontos annak hangsúlyozása, hogy a hadtáp törzsek részéről nagyobb figyelmet kell tanúsítani az anyagi eszközök utánszállításának megszervezésére és végrehajtására. A hadtápbiztosítási tervek kidolgozása során alapvető kérdésként kell kezelni az anyag-utánszállítás megalapozott megszervezését. Az átrakás nélküli, az egyes tagozatok kihagyásával történő anyag utánszállítás rendjének kialakításával már többször, évek óta foglalkozunk ugyan, ennek aktualitása azonban most kiemelkedő jelentőségre tesz szert. Különösen a nagy tömegű anyagok, üzemanyagok utánszállítása vonatkozásában elképzelhetetlen e módszerek alkalmazása nélkül a feladat eredményes megoldása.

A csapatok megbízható hadtápbiztosítása szempontjából valamennyi tagozat működése nagy jelentőséggel bír. A felkészítés során azonban megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a zászlóalj hadtáp, mint a hadtápbiztosítási rendszer végpontja működőképességének biztosítására. Valamennyi felsőbb tagozat tevékenysége e végpontokon, a zászlóalj (osztály) hadtáp munkáján keresztül realizálódik. Ezért működésük és munkájuk fejlesztésénél elsődlegesen azt kell szem előtt tartani, hogy a harc folyamatos – éjjel-nappal – feszített ütemben és igen bonyolult körülmények között folyik. Egyes alegységek huzamosabb időn át harcot folytatnak és a harcból kivont alegységeknél is korlátozott idő áll rendelkezésre az anyagi készletek átadására, eszközeikbe történő málházásra. Ezért az alegységek – harci és technikai eszközök – komplex és csoportos feltöltésére kell figyelmünket összpontosítani és az ezt biztosító módszerek, eljárások fejlesztését kell előtérbe állítani. Ez alatt azt értjük, hogy az ellátó szakaszok állandóan legyenek készen – a helyzettől függően – a harc előtti összpontosítási körletekben, szétbontakozás előtti terepszakaszokon, harcból kivont alegységeik körleteiben az alegységek, harc- és gépjárművek csoportos üzemanyag- és lőszerfeltöltésére, itt adják át – ha az indokolt – egyéb anyagaikat is. Emellett fel kell készülniük arra is, hogy harcrendbe szétbontakoztatott alegységek ellátására is képesek legyenek. De ezen esetben is azt az elvet kövessék, hogy amit csak lehetséges, a harcrendek egyszeri megközelítésével juttassanak el.

Az ellátó szakaszok helyes működése alapvetően – felkészültségük mellett – a zászlóaljparancsnokok irányításától függ. Szabályzataink ezirányú kötelezettségeiket egyértelműen meghatározzák. Ennek helyes gyakorlásához meg kell adnunk minden segítséget és maradéktalanul érvényt kell szerezni annak a ko-

rábbi utasításnak, hogy az ellátó szakaszok valamennyi zászlóalj gyakorlaton érdemi és harcszerű ellátást végezzenek.

A jelzett aktuális kérdéseket illetően végezetül a csapatok egészségügyi biztosításáról kell néhány szót ejteni.

A szemben álló felek harci technikájában, harceljárásában folyamatosan végbemenő minőségi változások, a harctevékenységek határozottsága igen szembeütően jelzik az egészségügyi biztosítással szembeni követelmények sokoldalú módosítását és egyben a megoldás alkotó megközelítésének szükségességét. Nemcsak arról van szó, hogy nagyságrendileg is jelentős lesz a súlyos és kombinált sérülteknek az aránya az összes egészségügyi veszteségen belül. Ez gyakorlatilag számunkra azt jelenti, hogy nagyszámú, egyre több sérültet kell a harcmezőn összegyűjteni, kihordani, hátraszállítani és időben ellátni. S mindezt úgy kell megoldani, hogy az egészségügyi biztosítás szervezeteinek ésszerűen fejleszthető keretein belül minden sérült az erre előírt normaidőn belül az őt ellátó helyre kerüljön és megkapja a szükséges ellátást.

Ezek a körülmények, valamint a gyakorlatok tapasztalatai arra intenek bennünket, hogy sokkal alaposabban és aprólékosabban foglalkozunk az egészségügyi káderállomány felkészítésével, az egészségügyi biztosítás rendjével, szervezésével és végrehajtásával, megkülönböztetett figyelmet fordítva a zászlóalj és ezred egészségügyi biztosítására, az ezred egészségügyi szolgálat főnökök szervezőképességének, harcászati és szakharcászati ismereteinek fejlesztésére.

Ez évtől kezdve a hadtápkiképzés rendszerében kötelező érvénnyel bevezetésre kerültek a hadtáp rendszergyakorlatok. E rendszergyakorlatok nem öncélúak, nem elszigeteltek más szervezetektől – elsősorban a csapatoktól –, hanem a szó legszorosabb értelmét véve: komplex kiképzési formát jelentenek. Ezeket a gyakorlatokat az adott kötelék harcászati gyakorlatra való felkészülésének részeként mindig csapatgyakorlattal, éspedig lehetőség szerint eggyel alacsonyabb katonai szervezet csapatgyakorlatával összekötve, arra építve kell lefolytatni, hogy a harcoló alegységek, egységek eleve megteremtsék jelenlétükkel a valóságot megközelítő környezetet. E gyakorlatok komplexek abban az értelemben is, hogy minimálisan két, egymáshoz kapcsolódó hadtáp tagozat szervezeteinek együttes gyakorlását jelentik és az adott magasabbegység vagy egység egyik szervezeti irányába zászlóaljig, sőt századig, tehát ellátási végpontig menően kell gyakoroltatnunk az egyes tagozatok közötti munkakapcsolatokat.

A hadtápbiztosítás komplex folyamata jelentős mértékben egymásra utalt, egymásba fonódó ágakatok szerint megy végbe. A hadtáp rendszergyakorlatok legteljesebb hatékonyságát ezért az biztosítja, ha mind az anyagi, mind az egészségügyi biztosítás alegységei, de az esetek egy részében a technikai szervezetek is egymással összehangoltan vesznek részt a gyakorlaton. Meghatározott cél, valamint a lehetőségek függvényében azonban esetenként szükséges és indokolt lehet külön anyagi, egészségügyi és közlekedési rendszergyakorlatok levezetése is, mint erre már korábban néhány példa is szolgált.

A rendszergyakorlatok elé három alapvető célkitűzést állítunk.

Az *egyik*, hogy a tagozatok és a hadtápbiztosítási ágakatok közötti kapcsolat különböző módszereit gyakorolják, illetve az abban meglévő készségeket és jártasságokat ellenőrizzük. Ehhez arra van szükség, hogy azokat az alegységeket, melyek ebből a szempontból kritikusak, jelentősek, megfelelő feltöltöttséggel gyakoroltassuk, mert nem nélkülözhetjük azokat a tapasztalatokat, amelye-

ket a viszonylag tömeges méretek közötti feladatvégrehajtás nyújt számunkra. Ezért kerülni kell a csupán jelzett, kis számú technikával imitált, szegényes mozzanatokat, főleg a gyakorlat fő oktatási kérdéseiben.

A rendszergyakorlatok *másik* lényeges célkitűzése a hadtápbiztosítás módszereinek, a vezetés, munkaszervezés eljárásainak folyamatos fejlesztése, tökéletesítése. Azok a gyakorlatok, ahol nagyszámú katoná, köztük tartalékosok, katonai vagy vállalati tapasztalattal rendelkező vezetők vesznek részt, számos lehetőséget adnak az ilyen módszerek szocialista formájú fejlesztésére, a tömegek alkotó kezdeményezésének kibontakozására, valamint a tudományos, előre megfontolt kísérletek végrehajtására.

A *harmadik* célkitűzés a vezetési tevékenység gyakorlása. Ha valahol, úgy ezeken a gyakorlatokon vannak meg ennek a legteljesebb feltételei és igényei. Miután ezek hadtápbiztosítási gyakorlatok, alakíthatunk olyan helyzeteket és követelményeket, melyek sajátos kiképzési céljainkat szolgálják, s miután csapatgyakorlatok, vannak egybekötve, lehetőség nyílik a vezetés ilyen jellegű, csapatvezetésnek alárendelt gyakorlására is. Ezért ezeken a gyakorlatokon következetesen végig kell vinni a feladatszabást, a hadtápegységek részlegein keresztül egészen a katonáig, és el kell számolni az összes intézkedések kijuttatásával.